

Slaget ved Sehested 10. december 1813

Ved et besøg i Sehested oplevede vi et landsbysamfund, der selv så mange år efter begivenheden var stærkt engageret i deres historie og dennes tilknytning til Danmark.

Den 10. december i år fejres 200 års dagen, hvor de håber, at også interesserede fra Danmark vil aflægge landsbyen et besøg.

Der vil bl.a. blive nedlagt en krans ved mindesmærket, byens lille museum har en lille udstilling om begivenheden i 1813, og der vil blive udgivet en speciel førstedagskuvert, som man kan få poststempelt på stedet.

Se i øvrigt reportagen fra besøget inde i bladet.

Formandens spalte

Kære medlemmer

Landsmødet 2013 er nu godt overstået. Mødet skulle i år afholdes på Fyn, så vi havde valgt Restau-

rant Karoline i Middelfart som stedet, hvor vort møde skulle afvikles.

Som optakt til mødet havde vi bedt Fred Witt fra Egernførde om at komme og fortælle om sit virke i sit lokalområdet, og om de mange opgaver og tillidsposter han gennem årene har bestridt.

Fred Witts indlæg omtalte mange detaljer om de opgaver han både tidligere og også nu har påtaget sig som tovholder i lokalområdets mange foreninger. Efter et spændende indlæg fik han overrakt Slesvig-Ligaens legat på 10.000 kr. for sin store indsats i arbejdet for danskheden i Sydslesvig.

I sin takketale fortalte Fred Witt, at donationen vil blive henlagt som det første bidrag til den store sum penge, der fremover skal indsamles til en **ny idrætshal** i forbindelse med Jes Kruse Skolen i Egernførde. Se begrundelsen for indstillingen andet sted i bladet.

Efter en kort pause gik vi i gang med den vedtægtsbestemte årlige generalforsamling. Ud over de sædvanlige punkter med gennemgang af regnskab, valg og formandsberetning var der også for første gang en beretning fra Slesvig-Ligaens fondsbestyrelse. Begge beretninger blev godkendt og kan læses i bladet.

Regnskabet har sammen med indkaldelsen til generalforsamlingen været offentliggjort i det forrige nummer af Thyra Vold og blev ved fremlæggelsen på generalforsamlingen kommenteret af foreningens kasserer Jens Hønholt. Regnskabet blev efterfølgende godkendt af de tilstedeværende medlemmer.

Som et af de sidste punkter på dagsordenen skulle der foretages valg til bestyrelsen. På valg i år var alene vor kasserer Jens Hønholt, som med akklamation blev genvalgt til bestyrelsen.

Efter mødet konstituerede bestyrelsen sig med undertegnede som formand, Anne-Marie Thorup som næstformand og Jens Hønholt som kasserer. Disse tre personer udgør foreningens forretningsudvalg og fortsætter dermed i bestyrelsen i Slesvig-Ligaens Fond sammen med adv. Philip Jensen.

Under evt. blev resultatet af Slesvig-Ligaens indsamling i 2012 til fordel for renoveringsarbejdet på Slesvigshus offentliggjort.

I alt kunne vi denne eftermiddag overrække en check på 30.000 kr. som Slesvig-Ligaens støtte til det store projekt, som SSF i Gottorp amt har sat i gang i det gamle, men også historiske hus i Slesvig.

Og når vi er ved omtalen af uddeling af økonomisk hjælp, så kan jeg oplyse, at der i slutningen af oktober måned på Hjort Lorentzen Skolen i Slesvig vil blive afholdt et møde for i alt 6 legatmodtagere, som efter ansøgning vil få overrakt de midler, som afkastet af Slesvig-Ligaens Fond i år giver mulighed for at uddele.

Selv om ligestillingen på skoleområdet nu er ved at falde på plads mellem flertallet og mindretallet i Sydslesvig, er der stadig utrolig mange steder, hvor hjælp er nødvendig.

Vi har sammen med dette nummer af Thyra Vold derfor besluttet at vedlægge et indbetalingskort med en opfordring til vore medlemmer om at benytte det og sende foreningen et beløb – stort eller lille – som bidrag til kommende hjælp for tiltrængte projekter i Sydslesvig.

Som afslutning vil jeg benytte lejligheden til at ønske alle vore samarbejdspartnere både nord og syd for grænsen og ikke mindst alle vore medlemmer og deres familier en glædelig og velsignet jul og et godt og lykkebringende nytår.

*Med venlig hilsen
Flemming Radsted Madsen*

Flemming Meyer

*Landsformand for
Sydslesvigsk Vælgerforening
(SSW)*

*Medlem af Landdagen i Kiel
for SSW.*

Jeg har ved mange lejligheder sagt, at jeg både er meget stolt af og glad for, at jeg har fået lov til at være formand for SSW. Som parti for det danske og det frisiske mindretal er SSW noget ganske særligt, og i forhold til de andre partier "gør vi en forskel". Vore historiske rødder, vor forankring i hjemstavnen, vor nære tilknytning til Danmark og vort fællesskab er grundlaget for den politik, vi fører. Og dette grundlag gør, at SSW er et godt - efter min mening det beste - politiske parti. Da jeg for første gang i september 2005 blev valgt som formand, var jeg klar over, at det var en spændende og krævende opgave, jeg havde sagt ja til. Nu, efter 8 år, må jeg erkende, at min fantasi ikke helt slog til. I disse år er der virkelig sket meget. Uden på nogen måde

at ville forklejne det daglige arbejde på kommunalpolitisk plan, medlemsplejen, valgkampe, kontakten til partier, organisationer og venner i Danmark, tilsvarende kontakter i Tyskland og Europa, vil jeg kort nævne noget af det, der ellers i høj grad har præget arbejdet.

Efter flere års drøftelser og forhandlinger opnåede vi i 2007, under en CDU / SPD regering ledet af ministerpræsident Peter Harry Carstensen, at ligestillingen af de danske skoleelever blev fastskrevet i landets skolelov med virkning fra 2008. 100% for danske skoleelever målt ud fra udgifterne for en elev i den offentlige skole. Dette var et fremskridt, vi alle var glade for, og jeg husker udmærket, hvordan ministerpræsidenten ved utallige lejligheder roste sig selv for at have medvirket til, at ligestillingen endelig blev fastskrevet i en lov.

Men ak, efter landdagsvalget i 2009 fik vi en ny regering, denne gang med CDU og FDP, men stadigvæk hed ministerpræsidenten Peter Harry Carstensen. Denne regering indledte nu en stor "sparerunde", hvilket set ud fra landets økonomiske forhold sikkert var berettiget. Men når man "sparer" ved at skære ned, så skal belastningen være fordelt med omsorg. Dette magtede regeringen Carstensen ikke, og det gik i høj grad ud over mindretallet. Uden forudgående samtaler og uden at undersøge konsekvenserne meddelte man i maj 2010 Dansk Skoleforening for Sydslesvig, at ligestillingen af de danske skoleelever skulle ophøre, og at man fremover kun ville betale 85% af det, en elev i de den

offentlige skole koster.

Det kom som et chok for os, det havde vi ikke regnet med, hverken mindretallet eller SSW. Dette var ikke kun et tilbageskridt i mindretalspolitikken, men for os en klar diskriminering. Som del en af samfundet i Slesvig Holsten var vi indstillet på, at også vi ville blive berørt af "sparerunden". Men ikke så ensidigt, thi denne nedskæring ramte udelukkende mindretallet, ikke fleretalsbefolkningen. Regeringen havde ikke gjort sig nogen som helst tanker om konsekvenserne af sådan en nedskæring. Udtrykt i tal betød det 4,7 millioner euro mindre om året, svarende til over 80 lærerstiller eller det antal lærere, der underviser i 20 af vores mindste skoler. At dette udløste protester ikke kun i vore rækker er selvsagt.

Da vi efter flere samtaler med regeringen og CDU ikke kunne opnå noget - de var fuldstændig umodtagelige overfor vore argumenter - besluttede det danske mindretal under et samrådsmøde en resolution, der sagde, at denne regering skulle væk. Vi ville have en regering, der igen bekendte sig til princippet om ligestilling. Det var udslagsgivende for, at vi efter valget i maj 2012 indgik et regeringssamarbejde med SPD og De Grønne. Begge partier havde før valget klart udtalt sig for ligestillingen. Valgresultet gjorde ikke kun dette regeringssamarbejde muligt, men udtrykte også et klart vælgerønske.

Derfor kom vi i den historiske situation, at det danske mindretal og det frisiske mindretal for første gang deltager i et regeringssamarbejde samt at der

for første gang er en dansk minister i Slesvig Holsten. Anke Spoorendonk er i dag minister for kultur, justits og Europa.

Med dette regeringssamarbejde har vi ikke kun opnået ligestillingen på skoleområdet igen. Alle danske organisationer og institutioner nyder godt af vort arbejde, og mindretalspolitikken får en hel anden vægtning i landet. Ud over det har vi nu på en hel anden måde mulighed for at præge udviklingen i vor hjemstavn. Social-, skole-, uddannelses-, arbejdsmarks-, erhvervs- og infrastrukturpolitiske spørgsmål bliver endnu mere præget af den nordiske indfaldsvinkel, vi kommer med, end den gjorde, medens vi var oppositionsparti.

Der skal ikke herske tvivl om, at vi allerede tidligere har haft stor indflydelse, det vidner f.eks. landets forfatning eller ”Tarif-treuegesetz” og ”Informations-freiheitsgesetz” om. Begge love blev fremsat af SSW i Landdagen. Men nu er mulighederne endnu bedre. Og selvfølgelig udnytter vi dem.

At vi med regeringssamarbejdet ikke kun har fået venner, er selvsagt, og det ligger vel i sagens natur, at dem der mistede regeringsmagten, ikke ligefrem er glade for os. Vi var indstillet politisk på modstand. At det så skulle ende foran forfatningsdomstolen, havde jeg dog ikke regnet med. Men sådan blev det. Både formanden for NPD og medlemmer fra Junge Union, CDU ungdomsorganisation (en af dem er næstformand for CDU’s landsstyrelse) kom med indsigelser, som forfatningsdomstolen skulle tage stilling til. Ud over nogle valgtekniske spørgsmål blev der sat spørgsmålstejn ved, om SSW’s fritagelse fra 5% spærregrænsen er i overensstemmelse med

forfatningen, om SSW endnu er parti for det danske mindretal og om der overhovedet eksisterer et dansk mindretal.

Den mundtlige høring ved forfatningsdomstolen i Slesvig var en oplevelse, der er svær at beskrive. Her blev der især fra Junge Unions advokat sat spørgsmålstejn ved mindretallets eksistens. Vores danskhed foregår jo kun i vore hoveder, fysisk adskiller vi os jo ikke fra fleretalsbefolkningen, var et af argumenterne. Bonn og København erklæringernes gyldighed blev betvivlet. Den historiske baggrund blev negligeret. Alt i alt, hård tobak, da vi skriver årstallet 2013.

Men domstolens kendelse var tilgængelig meget tydelig. Den konkluderede: Der findes et dansk mindretal. SSW er parti for det danske mindretal. Befrielsen for 5% spærregrænsen er i overensstemmelse med forfatningen. SSW’s mandater i landdagen er fuldgældige mandater. SSW må deltage i et regeringssamarbejde. Denne dommerkendelse kan vi kun være tilfredse med og vort håb er, at CDU ikke kun accepterer denne kendelse, men også påvirker deres ungdomsorganisation til at gøre det. Hele denne sag har måske styrket os, men den har ikke gavnet klimaet i grænselandet. Det er dybt beklageligt, at der stadigvæk er mange, der ikke har fattet, at vi her i grænselandet har muligheden for at vise resten af Europa, hvordan en fornuftig mindretalspolitik ikke kun skaber fred, men også gennem bl.a. sproglig og kulturel mangfoldighed og de kompetencer, dette indebærer, forbedrer livskvaliteten i en grænseregion til gavn for både flertal og mindretal. Denne gode „historie“ burde være vigtigere end sur-

heden over tabt regeringsmagt, der ikke er strandet på mindretalsspørgsmålet.

Med skolesagen, regeringsdeltagelsen og forfatningsdommen har jeg nævnt nogle af de sager, der har beskæftiget os meget og har været nok så tidskrævende. Men hverdagen er selvfølgelig fyldt med mange andre gøremål, der gør opgaven som partiformand spændende og krævende. Denne opgave kan kun løses i et stærkt fællesskab. Et stærkt fællesskab i partiet, et stærkt fællesskab i mindretallet og et stærkt fællesskab med Danmark. Sidst nævnte er for os uundværligt. Og derfor vil jeg afsluttende takke for den hjælp og støtte, vi får fra Danmark. Vi kunne ikke leve så dansk en hverdag i vor hjemstavn uden. Men som altid siger jeg tak med oprejst pande, thi det arbejde vi yder syd for grænsen er et arbejde til gavn for hele det danske folk.

*Kærlig hilsen
Flemming Meyer*

Ansøgninger om støtte fra Slesvig-Ligaens Fond

Foreninger og institutioner, hjemmehørende i Sydslesvig, kan søge støtte fra Slesvig-Ligaens Fond til kulturelt og humanitært arbejde i Sydslesvig.

Ansøgningsskema rekvireres hos formanden, hvortil skemaet efter endt udfyldelse returneres inden 31. august hvert år.

På det første styrelsesmøde efter ovennævnte ansøgningsfrist vil indkomne ansøgninger blive behandlet, og evt. bevilget støtte vil efterfølgende blive udbetalt.

Formandens årsberetning på landsmødet 2013

ved Slesvig Ligaens formand
Flemming Radsted Madsen

Velkommen til Ligaens landsmøde 2013.

Ved sidste års landsmøde udtalte jeg en stor glæde ved det i foråret afholdte landdagsvalg. Valgets resultat betød, at SSW sammen med SPD og De Grønne nu sidder på flertallet i Landdagen og med SPD som regeringsledende parti, og den meget forkætrede og urimelige diskrimination af mindretallets skoler blev reelt afskaffet, og mindretallets ligestilling er skrevet ind i delstatens lovgivning.

Alligevel ser vi diskriminationens fæle spøgelse dukke op – denne gang på det kommunale plan.

I Askfelt havde skoleforeningen i samarbejde med den lokale danske børnehaver fået lavet et forslag til en udvidelse af børnehaverbygningen, som fremover skulle kunne rumme 40 børn.

Alle var glade – mindretallet ville komme til at stå stærkere end tidligere i området omkring Askfelt og Hytten Bjerger.

Et enigt kommuneråd syntes imidlertid, at da de tyske børnehaver i området stod til at skulle nednormeres p.g.a. faldende børnetal, så måtte også den danske børnehaver i Askfelt være med til at betale med en nedskrivning af børnetallet – de mange tilmeldte børn i børnehaven skulle efter de tyske politikeres mening være med til at mindske nedskæringerne i

de lokale tyske børnehaver ved at en del af de tilmeldte børn i Askfelt skulle overgå til de tyske.

SSW's landdagsgruppe gik omgående ind i sagen, og landdagsmedlem Jette Waldinger-Thiering betegnede det som en mindretalspolitisk skandale – et slag i ansigtet på det danske mindretal – at kommunerådet ville skære i antallet af børn i mindretallets børnehaver.

Der blev hurtigt aftalt et møde med deltagelse af skoleforeningen, direktøren for Hytten Bjerger amtsdistrikt, Askfelts borgmester og den ansvarlige afdeling i Rensborg-Egernførde amt.

Det var et meget konstruktivt møde, der resulterede i, at kommunerådet få dage senere samledes til et ekstraordinært møde for at drøfte sagen under hensyn til de oplysninger, som var blevet indhentet på mødet et par dage tidligere.

På det ekstraordinært møde, blev den tidligere beslutning om at sænke antallet af børn i Askfelt danske Børnehaver ændret, således at børnehaven kan fortsætte med det tidligere godkendte normeringstal på 40 børn.

Men samme dag kunne man læse i Flensborg Avis, at det gamle SPD medlem Aloys Altmann, som tidligere var direktør i delstatsrevisionen, udtaler, at det er kedeligt, at den nuværende delstatsregering har

forkastet de nedskæringer, som den tidligere regering gennemførte mod de danske skoler i Sydslesvig.

Jeg ved ikke, hvad der rører sig i sådan en person, når han mod bedre vidende hævder, at de danske skoler svømmer i penge, og at 85 % i tilskud må være tilstrækkeligt.

Jordforbindelse synes ikke at være til stede, og man kan ind i mellem synes, at hans udtalelser i denne sag ligger uden for pædagogisk rækkevidde.

Som SSW's landdagsmedlem og formand Flemming Meyer udtaler: "Det er trist, at der stadig findes mennesker i grænselandet som ikke er kommet længere. Hans udtalelser viser, at han ikke kan eller vil forstå princippet om ligestilling".

Landsindsamlingen 2012-13 skulle gå til Slesvighus, der i disse år gennemgår en omfattende istandsættelse og ombygning.

Efter i mere end 10 år at have stået tomt, er det ved en stor indsats lykkedes at få huset delvist renoveret og genåbnet.

SSF i Gottorp Amt søgte for et par år siden et tilskud til

arbejdet, men vi blev i bestyrelsen enige om at henlægge ansøgningen, og i stedet lade huset blive genstand for at landsindsamling blandt vore medlemmer.

Ved indsamlingen i det forgangne efterår skænkede Ligaens medlemmer et pænt beløb, men da det langt fra er nok til en fuld renovering lod vi indsamlingen løbe også i foråret 2013. Lægger vi de to beløb sammen, kan vi som afslutning på vort landsmøde som en god hjælp til selvhjælp skænke Slesvighus et pænt beløb.

Årsmøderne i begyndelsen af juni var i år begunstiget af flot vejr.

Der var kun to bestyrelsesmedlemmer, som var i stand til at deltage i møderne. Fredag besøgte jeg selv Askfelt danske Skole, hvor hele aftenens arrangement var henlagt udendørs. Det var en rigtig god aften med megen snak med gamle venner og bekendte.

Lørdagen startede med besøg i Holtenå, hvor vi som altid startede med flaghejsning og underholdning af FDF orkestret fra Gladsaxe. De obligatoriske taler blev holdt og efter en kort hyggestund med de fremmødte medlemmer fra mindretallet

gik turen videre til Egernførde, hvor vort bestyrelsesmedlem Leif Liltorp holdt sin tale og overbragte Ligaens hilsen.

Kedeligt at Ligaen i programmet her var sat til at tale som en af de absolut sidste, på et tidspunkt hvor tilskuerne så småt var begyndt at forlade festpladsen.

Det blev påtalt og præciseret, at det var ønskeligt at Ligaen fremover blev rykket frem i talerækken, for uden Ligaens store indsats i tiden lige efter krigen havde der næppe været et årsmøde at holde. Det var jo trods alt Ligaen, der for egne midler byggede og drev Jes Kruse Skolen, der har været det samlende led i området.

På generalforsamlingen i 2011 besluttede vi at oprette en fond, som skulle fremtidssikre Slesvig-Ligaens formue.

2012 blev derfor sidste gang, at Ligaen stod for beslutningen om støtte og uddeling af støttekroner til en række ansøgere.

I 2013 bliver det første gang, at Slesvig-Ligaens Fond skal stå for uddelingen.

Beretning om Fonden vil blive givet under næste punkt på dagsordenen.

Behandlingen af de modtagne ansøgninger i 2012 fandt sted på bestyrelsesmødet i sept. – et møde der afholdtes i forbindelse med vort Landsmøde, men fremover vil behandlingen

af indkomne ansøgninger blive behandlet af bestyrelsen for den nu vedtagne og endelig godkendte fond, som bærer Slesvig-Ligaens navn, ligesom fremtidige uddelinger vil blive kommenteret i beretningen vedrørende Fondens virke.

Trods den stadigt ophedede finanskriser har Ligaen været i stand til at yde støtte til en række institutioner og foreninger på samme niveau som tidligere år.

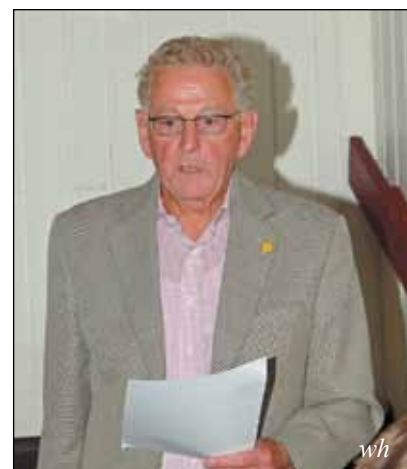
Udbetalingerne fra Ligaen beløb sig forrige år til i alt 206.000 kr.

Dette beløb var i 2012 det samme **206.200 kr.** – ganske pænt, når vi selv skal sige det.

Tilskuddene fordeltes med **68.500 kr.** til børnehaverne mod 139.000 forrige år. Skolerne tildelte **58.500 kr.** mod 36.000 kr. forrige år.

Fritidshjemmene tildelte **20.000 kr.** – de fik 0 kr. sidste år.

Det kulturelle arbejde har modtaget **23.000 kr.** mod 8.000 forrige år. Ældrearbejdet har modtaget **10.000 kr.** – samme beløb som sidst. Ungdomsarbejdet har fået **16.200 kr.** mod 3.000 forrige år, og endelig blev Slesvig-Ligaens legat udbetalt med et beløb på **10.000 kr.** til Gitte Hougaard Werner.

Også i år kræver vor mere og mere trængte medlemssituation et par ord med på vejen. Vi har igen måttet sige farvel til en del medlemmer, og efterhånden er vi nu ganske tæt på grænsen for foreningens mulige eksistens.

Årsagerne hertil er som i de tidligere år dødsfald, udmeldelser eller sletning p.g.a. kontingent-restancer.

Kontingentet er en vigtig brik i foreningens muligheder for at arbejde, for det er alene den indtægt, som skal dække udgifterne til foreningens blad Thyra Vold, til porto og øvrige administrationsomkostninger og ikke mindst til den største post af dem alle – udgifterne til den statsautoriserede revisor.

Selv om vi sidste år besluttede en kontingentforhøjelse, så rækker det ikke!

Jeg finder det stadig forkert at skulle dække en stor del af udgifterne til foreningens drift ved at tære på formuen, hvis afkast primært skal bruges til støtte af mindretallet.

Vi undersøger i øjeblikket mu-

lighederne for at lade Fonden overtage Ligaens skattefrihed ved modtagelsen af testamentariske gaver m.m. eller at lade Ligaen fortsat bestå som en ikke-aktiv, sovende forening, hvis medlemsmer ikke skal betale kontingent, og som ikke udsender et foreningsblad.

Vi har bedt vort fondsmedlem adv. Philip Jensen om i Civilstyrelsen at undersøge mulighederne for ændringer.

Jeg ser meget gerne, at vi i debatten om formandsberetningen tager dette emne op og beslutter, under hvilken form vi skal se de næste år i møde.

Jeg vil efter disse ord slutte min årsberetning med at udtrykke en stor og varm tak til de medlemmer, der ved indbetaling af kontingent eller ved indbetalingerne til den årlige landsindsamling har sendt et større eller mindre beløb til støtte for vort arbejde.

De viser på denne måde fortsat deres store trofasthed over for Ligaen og dens arbejde for det danske mindretal.

Også en stor tak til de mange personer, der ulønnet og alene drevet af interesse for det danske mindretal på den ene eller anden måde arbejder i Ligaens tjeneste.

Uden deres aktive indsats vil det være svært at holde Ligaen i gang.

Og endelig en stor tak til de gæster og medlemmer, der har villet afse tid til at deltage i vort Landsmøde.

Flemming Radsted Madsen

PS. som afslutning på vor generalforsamling / landsmøde overræktes som resultat af vor landsindsamling en check på 30.000 kr. til SSF Gottorp Amt til brug ved renoveringen af Slesvighus.

Slesvig-Ligaens Fond årsberetning på landsmødet 2013

ved Slesvig Ligaens formand
Flemming Radsted Madsen

Årsberetningen for Slesvig-Ligaens fond bliver i år ganske kort.

Fonden arbejder i øjeblikket på – som det blev nævnt i formandsberetningen – at få ændret vedtægterne for Fon-

den, således at den kan overtage Slesvig-Ligaens forpligtelser og på den måde slippe for at skulle erlægge arveafgifter ved modtagelse af evt. arv.

Forespørgsel er i foråret indsendt til Civilstyrelsen, men

den er endnu ikke besvaret.

I foråret fik Fonden tilskrevet det 1. afkast.

Dette afkast vil blive brugt til uddeling i efteråret 2013 blandt de i alt 9 ansøgere.

DE DANSKE I EGERNFØRDE

af Fred Witt

Her følger et sammendrag af talen:

Mødet med det danske

Mit møde med det danske startede for alvor, da jeg i 1973 begyndte i 1. klasse på den danske skole i Egernførde – Jes Kruse-Skolen.

En dansk dagligdag blev en naturlig ting for mig, og ophold som feriebarndom i Vejle udbyggede mit kendskab til både det danske sprog og dansk kultur.

I løbet af min skoletid lærte jeg også om de forskellige danske foreninger og også om den lokale afdeling af Sydslesvigsk Forening, en forening vi til daglig kalder SSF.

Men SSF sagde ikke os skoleelever noget.

Vi betragtede den som noget for de »gamle«, og da jeg forlod skolen, havde jeg ikke forestillet mig, at foreningen skulle komme til at spille nogen rolle i mit ungdomsliv.

Medlem af SSF

Men det gik anderledes. Det lykkedes i 1989 den daværende formand, Rolf Waldinger, at få mig med i SSF, og i øvrigt senere også i SSW. Mine argumenter med, at det ikke var en forening for de unge, fejede han af banen med bemærkningen:

”Netop derfor skal du være medlem. Du skal som ung være med til at præge foreningen, så den også bliver noget for jer unge – det er jo jer, der er vores fremtid.”

Og det endte da også med, at jeg blev medlem.

I bestyrelsen

I 1991 blev jeg under min tidligere skoleleder Ingvard Bro's formandskab valgt ind

i bestyrelsen for SSF i Egernførde, hvor Ingvard Bro gjorde et stort arbejde for at sætte mig ind i foreningens arbejde, og jeg blev efterhånden meget optaget af den forryngelseskur, som foreningen var inde i.

Det var en meget positiv proces, der ikke havde til formål at tage noget fra nogen, men i stedet at udvide aktiviteterne, så det blev en familievenlig forening med tilbud til alle aldersgrupper.

Virkningen viste sig snart, der kom flere og flere til vore arrangementer, og medlemstallet begyndte at stige. Trods min unge alder, blev jeg betroet mange opgaver.

En af de første officielle pligter husker jeg stadig tydeligt: det var, da jeg i 1993 blev udpeget til at tage det første spadestik til det nye medborgerhus i Egernførde. Et hus, som kom til at betyde så meget for byens mindretal og for mig personligt. Næste år kan huset fejre sin 20 års fødselsdag.

Formand

Trods min unge alder blev jeg i 1997 valgt til formand for foreningen som den yngste SSF-formand i Sydslesvig.

I øvrigt stærkt støttet af de gamle i foreningen.

Jeg beklæder stadig denne post, og takket være massiv opbakning fra alle danske foreninger og institutioner i området og et fortrinligt bagland i bestyrelsen befinder jeg mig godt på denne spændende post.

Nye tiltag

Vi har i de seneste år lagt vægt på ved siden af de traditionelle arrangementer at komme med tilbud til bl.a. unge børnefamilier – her et par eksempler:

I oktober har vi et lanterneoptog. I år for 14. år i træk. Det er blevet en stor succes - i år med omkring 700 deltagere, der gik med deres lanterner gennem byen og sluttede med hyggeligt samvær på skolen.

Op til dette arrangement er der en plakatkonkurrence med præmier.

Vores danske julefest er også blevet et fast arrangement, der altid afholdes 28. december. Det er en fest for alle – børn, forældre og bedsteforældre. Der er altid fuldt hus.

Også vores fastelavnsfest er et tilløbsstykke, hvor alle kan være med.

Foreningens største arrangement er vores årsmøde, der efterhånden har udviklet sig til at være et af de store friluftsmøder i Sydslesvig.

Vi arrangerer også en del udflugter, og det er ikke kun fester, som er på vort program. Også mere specielle ting som foredragsrækker o.l. har et interesseret publikum.

Samarbejdets værdi

Det er glædeligt, at også nabo-distrikterne bakker op om vort arbejde – på den måde supplerer vi hinanden. Alle disse aktiviteter er nok en af grundene til, at foreningens har et jævnt stigende medlemstal. Da jeg startede i bestyrelse var der 396 medlemmer, og i dag er der knap 600.

Blikket rettet fremad

Det er typisk for Egernførde, at man altid har visioner for fremtiden. Man har altid haft blikket rettet fremad, altid haft nye mål. Ofte har man trukket på smilebåndet, når vi kom med vores ideer, men vores grundighed og udholdenhed har næsten altid givet resultater.

Uden denne egenskab hos de danske i Egernførde, havde mindretallet i området ikke udviklet sig så positivt, som tilfældet er.

Visioner for fremtiden

Og visioner har vi stadigvæk. Vi har i længere tid arbejdet med et projekt, som vi endnu ikke har lagt frem i offentligheden. Det er et stort, men meget påtrængende projekt, og jeg vover her i dag at løfte sløret for ideen, nemlig en stor fælles hal for alle danske i området.

Der er et stort behov:

Skolen har netop måttet inddrage deres lille gymnastiksal til opholds- og spiselokale i

forbindelse med indførelsen af heldagsskole. Dette er en nødløsning for skolen, da nogle af lokalerne ikke kan godkendes til formålet.

Skolens anden gymnastiksal kan ikke dække skolens og foreningernes behov, og samtidig overholder den ikke de mål, der kræves til afholdelse af turneringskampe o.l. Man prøver at klare sig ved at leje sig ind i haller rundt om i byen, men heller ikke her er der kapacitet nok.

En ideel løsning vil således være en stor hal med cafeteria o.l. klubfaciliteter beliggende i nærheden af skolen. Den vil kunne opfylde et stort behov og vil kunne finde anvendelse hele dagen. Skolen kunne foruden

til sport bruge et eventuelt cafeteria til elevbespisningen, der som nævnt foreløbig må finde sted i lokaler, der ikke er ideelle til formålet.

Fritidshjem og klubber vil kunne udfylde resten af dagen, og også vore nabo-distrikter kunne bruge hallen til større arrangementer.

Vi har altså en drøm – men ingen penge.

Men der er utallige eksempler fra vores område på, at udholdenhed og sammenhold til sidst giver resultat.

Tak fordi I ville lægge øre til mig på landsmødet.

*Tekst: Fred Witt
Foto: Willi Hansen*

Slesvig-Ligaens legat 2013

I år er det elvte gang Slesvig-Ligaen udde-
ler sit legat.

Legatet, som ikke kan søges, men udde-
les efter bestyrelsens indstilling, skal til-
falde en person, som har ydet en ihærdig
og målrettet indsats for danskheden og
den danske ungdom i Sydslesvig.

Det er meningen, at legatet efter eget
valg skal benyttes af modtageren som
hjælp til at føre sine ideer og visioner ud
i livet i forbindelse med sit arbejde for
danskheden i sit lokalområde.

Og igen i år har vi fundet en person – en ægte ildsjæl – som gennem mange år har ydet
en stor og helstøbt indsats på en måde, som giver associationer til en langdistanceløber
uden træthedstegn.

Det er en person, der som inspirator, som igangsætter og tovholder tager ansvar for min-
dretallet, som målrettet går efter at bevare og øge indsatsen hos alle i lokalområdet til
fordel for dansk sprog og kultur.

I det daglige arbejdes ud fra tesen, at forståelsen for det danske kommer ved at opleve
det danske.

Med sit store engagement og en utrættelig indsats har han som medlem af SSF's di-
striktsledelse i Rendsborg-Egernførde amt sat sit præg det lokale arbejde både blandt
børn og voksne.

Kære Fred Witt – når jeg nu overrækker
dig denne check, vil jeg med tanke på din
store og betragtelige indsats for hele det
danske mindretal slutte af med Albert Ein-
steins ord:

**»Prøv ikke at blive vellykket – bliv
hellere et værdifuldt menneske!«**

Du lever i sandhed op til disse ord.

Hjertelig tillykke med legatet.

NYT FRA DANEVIRKE

fortalt af Karsten Madsen

Karsten Madsen

Politisk journalist
og kommentator

Forhenværende chefredaktør
på JyskeVestkysten og
Berlingske Tidende

I en periode medlem af
bestyrelsen i DR

Det lærte jeg i skolen

I min skoletid for 45-50 år siden lærte vi, at Gorm den Gamle var den første historiske konge, sønnen Harald Blåtand kristnede danerne og hans mor, dronning Thyra, byggede Danevirke som værn mod især sachserne, som ville underlægge sig Danmark eller i det mindste snuppe en stor bid af Jylland.

Historien blev underbygget af sagn om Uffe og hans far, den blinde kong Vermund, der i takt med lykken i sønnens tvekamp mod sachserkongens arving rykkede sin stol frem og tilbage ved kanten af Ejderens bred 15-20 km syd for Danevirke. Floden udgjorde grænsen mellem dansk og tysk. Arvingernes kamp om Danmarks selvstændighed bølgede frem og tilbage, indtil Vermunds gamle kongesværd i sønnens hånd fældede sachserprinsen.

Danmark var reddet. Det sagn kunne vi godt lide i 6.b.

En David-Goliath reinkarnation, der bekræftede opfattelsen af vort lille, tapre folk som med retfærdigheden i ryggen med held og mod bød den store og stærke sydlige nabo trods. Danskhed og Danmark var værd at kæmpe for, mente vi i 6. klasse.

Danevirke fik symbolsk betydning for danskheden.

Siden fulgte mange andre fortællinger om Danmarks fortid. Alle med udgangspunkt i Slesvig og det nuværende grænseland: Hedeby, Ansgar, Poppo, mordet på den sønderjyske jarl og mulige kongsemne Knud Lavard, kongemordene på Niels, Erik Plovpenning og Abel. Regenterne Frederik 7 og Margrethe 1, der døde på henholdsvis Glücksburg Slot og ud for Flensborg/Duborg, de slesvigske krige, grevens fejde, som førte til katolicismens undergang i Norden og Christian 2's overdragelse af magten til sin farbror Frederik 1

wh

på Gottorp Slot.

Hele dette mægtige stykke af danskernes historie gennem 1000 år blev for den vakte skoleklasse kronet med lejrskoleophold på Als og besøg på slotte og museer nord og syd for grænsen.

Formidlet af en engageret historielærer med sand fortælleglæde. Vi elever lyttede (vistnok temmelig umoderne) med tilbageholdt åndedrag.

Mon nogle i Folkeskolen i dag overhovedet præsenterer børnene for dette overflødigshorn af spændende fortællinger. Giver nogle børnene et indblik i deres lands fortid og dermed forståelse for deres nutid og fremtid?

Nu er der ellers med den udgravede port en rigtig god, ny anledning.

Nye opdagelser ved Danevirke

Thyras rolle ved anlæggelsen af skanserne har været en myte, om end af de mere sejlivede. Danevirke er ikke Thyras opfindelse. Volden er i omegnen af et halvt årtusinde ældre vores første kendte dronning.

Om hun i sin mands (Gorms) og søns (Harald Blåtands) regeringstid har haft medansvar

for en forstærkning af visse dele af volden, ved vi ikke. Gennem århundrede er forsvarsanlægget blevet udvidet og forstærket. Også på Gorms og Harald Blåtands tid. Men vi har ingen sikker viden om Thyrs rolle.

Arkæologerne har i forbindelse med de seneste års udgravninger konstateret, at den næstældste del af volden er fra begyndelsen af 500 tallet. De første spadestik er af endnu ældre dato.

En anelse bliver bekræftet

Et nyt kapitel er blevet skrevet. Sydslesvigsk Forening erhvervede grunden ved siden af Danevirkegården og rev et værtshus, café Truberg, ned og satte arkæologerne i gang med at grave og vupti:

En mangeårig anelse i fagkredse er blevet bekræftet. For 15-1600 år siden havde der været transport af stude og militære enheder gennem Danevirkes vold. Der måtte være en port ved hærvejen. Det har udgravningerne nu bekræftet.

Porten fundet

Den seks meter brede Kalegatport tæt ved det nuværende museum har naturligvis haft afgørende betydning for handelen mellem

Hedeby og resten af landet og dermed resten af den kendte verden.

Hærvejen også kaldet Oksevejen gik gennem porten.

Det er den eneste port, det er lykkedes at finde i hele Danevirke-området. Hermed er ikke langt til den antagelse, at der ikke har været andre. Al handel til lands mellem Norden og resten af Europa må have foregået gennem Kalegatporten, hvor stude og andre varer blev fortoldet, inden de nåede frem til Hedeby / Slien. Her blev varerne byttet med eksotiske sager. Købmænd udvekslede også viden og ideer. Det har været ved Sliens handelscentrum, at de nordiske lande først hørte om kristendommen.

Den nyfundne port har altså både økonomisk og kulturelt været en navlestreng mellem Norden og resten af Europa.

Omkring porten har været toldere og et traktørsted, så handelsmændene kunne få et hvil og forfriskninger, mens mellemværendet med myndighederne blev afregnet.

Danevirkes strategiske betydning

Placeringen af Danevirke var strategisk fra jernalderen med sachserne som krigeriske

naboer, frankerne, som under Karl den Store i 700-tallet havde sin storhedstid, da de med nuværende Tyskland og Frankrig som kerne regerede det meste af Europa. Siden kom det tysk-romerske rige, der fra 900-tallet frem til 1806 blev et fællesskab af tyske nationer.

I den tidlige middelalder skulle Danevirke beskytte mod venderne.

Danevirke var en grænsefæstning, der nord for Ejderen militært skulle stå vagt ved rigets sydgrænse. Men også sikre tryk handel med varer, der kom via Ejderen og Treene til Hedeby, hvor Danevirke kunne give beskyttelse.

Ved Hedeby / Slesvig blev varer handlet med fremmede købmænd med skibe, der sejlede ud ad Slien til både nære og fjerne mål, mens vore forfædre begav sig op i Jylland med indkøb fra Sydeuropa, Arabien og længere mod øst.

Færdsel over land var besværligt og farligt. Vandveje gav på den tid langt bedre infrastruktur. Vandet gav også en langt mere sikker transport, selv om vejrguders vrede og sørøvere naturligvis altid kunne udgøre en trussel.

I 1300 tallet mistede Danevirke sin militære betydning, men nåede 8-900 år som forsvarsværk.

Den militære rolle fik en kort opblomstring i de slesvigske krige, og hvor fæstningsværkets elendige stand i 1864 blev årsag til et af landets mest spektakulære militære nederlag.

Den kommanderende general de Meza blev prügelnabe for kongemagtens og nationalliberale politikeres forsømmelser gennem de forudgående årtier.

Porten binder historien sammen

Den nyfundne port binder historien sammen og tilføjer

Foto: Lars Salomonsen

en temmelig afgørende fodnote om fortiden. Fra april 1864 har Dybbøl Mølle kæmpet med Danevirke om at være vort stærkeste nationale symbol. Selv er jeg ikke i tvivl.

Trods den symbolik, som Dybbøl rummer (Tvende gange skudt i grus...), har Danevirke så langt historien rækker tilbage været forsvarsværket mod anslag fra syd. Dybbøl er symbol på en tabt krig og et mistet land. Danevirke på flere tusinde års selvstændighed.

Danevirke har taget hele Danmarkshistorien med, før vi har bæredygtige kilder. Placeret i Slesvig - vort gamle hertugdømme. Indtil 1800 talte de dansk ved Ejderen.

Men en perlekæde af politiske dumheder gennem 1800-årene gjorde tysk til sproget i det sydlige Slesvig.

Nustår kun mindertallet tilbage. De er til gengæld utallige. Intet kan ændre, at Sydslesvig rummer mange hovedbegivenheder i Danmarkshistorien.

Den nu tyske del af Slesvigs historie er også Danmarks. Det kan ingen politikere eller folkeafstemninger lave om på.

Masser af stof til historieundervisningen

Den smukke landsdel (delt af den nuværende grænse) mellem Kongeåen og Ejderen kan også fremover levere masser af stof til vores fælles

kulturarv. Udgravningen af porten i Danevirke har skrevet endnu et kapitel til den historie, der skal fortælles igen og igen.

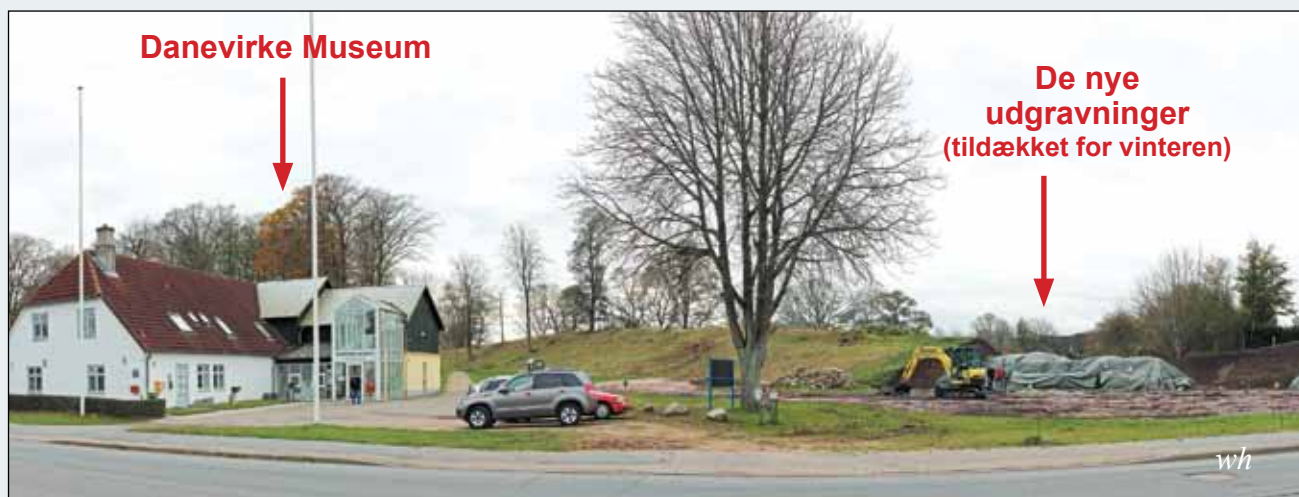
Mens andre folkeslag i Europa blev ofre for tidens tand og gik under eller blev opslugt, lykkedes det at bevare dansk sprog, kultur og landets selvstændighed.

Og i det tabte land Sydslesvig efter nazismens hærgen genskabt et livskraftigt mindretal med danske landsmænd som kerne.

De, som ikke blev danske i 1920, blev aldrig glemt af Danmark.

Hverken det officielle eller det folkelige.

Karsten Madsen

Vore indsamlinger

Vi har i forbindelse med kontingentindbetalingen for 2013 og i forbindelse med indsamling hen over sommeren 2013 til støtte for Ligaens fortsatte arbejde med stor taknemmelighed og glæde modtaget

N.O. Kajhøj, Glumsø 200 kr. – Gothfred Jespersen, Vildbjerg 300 kr. – Inger Nørholm, Skødstrup 500 kr. – K.O. Jørgensen Hurup 200 kr. – Christa og Knud Vægter, Nr. Alslev 500 kr. – Knud Peter Knudsen, Svendborg 500 kr. – Rita & Leif Lilltorp, Middelfart 200 kr. – Kay Clausen, Flensborg 200 kr. – Jørgen Juul, Aalborg SV 250 kr. – Søren Gynther-Sørensen, Højbjerg 400 kr. – J. Krog-Meyer, Varde 200 kr. – Knud A. Lambert, Ringsted 200 kr. – Deloitte, Kbh. S 500 kr. – Kirsten Thomsen, Graasten 200 kr. – Rigmor Leschly, Ebeltoft 250 kr. – Henrik Grønholm, Vanløse 500 kr. – Per Mølholm, Humlebæk 500 kr. – Rolf Neergaard, Herlufmagle 250 kr. – Åge K. Riber, Løkken 100 kr. – Peter K.B. Dahl, Augustenborg 300 kr. – Vagn Tyrsted Rasmussen, Kerteminde 200 kr. - X

I alt er der fra medlemmer indkommet kr. 6.450

Legat: fra Herluf Krog-Meyers Fond er modtaget et legat på kr. 15.000

fra Konsul, grosserer Osvald Christensens Mindefond er modtaget kr. 5.000

fra Hjemmesygeplejerske Elise Sørensen og bankfuldmægtig Thora Sørensens legat er modtaget kr. 11.000

Kontingent i Sydslesvig 2014

Som det formentlig er mange sydslesvigske medlemmer bekendt, vil der i det kommende år ske ændringer i foreningers mulighed for at opkræve kontingentet via en bank.

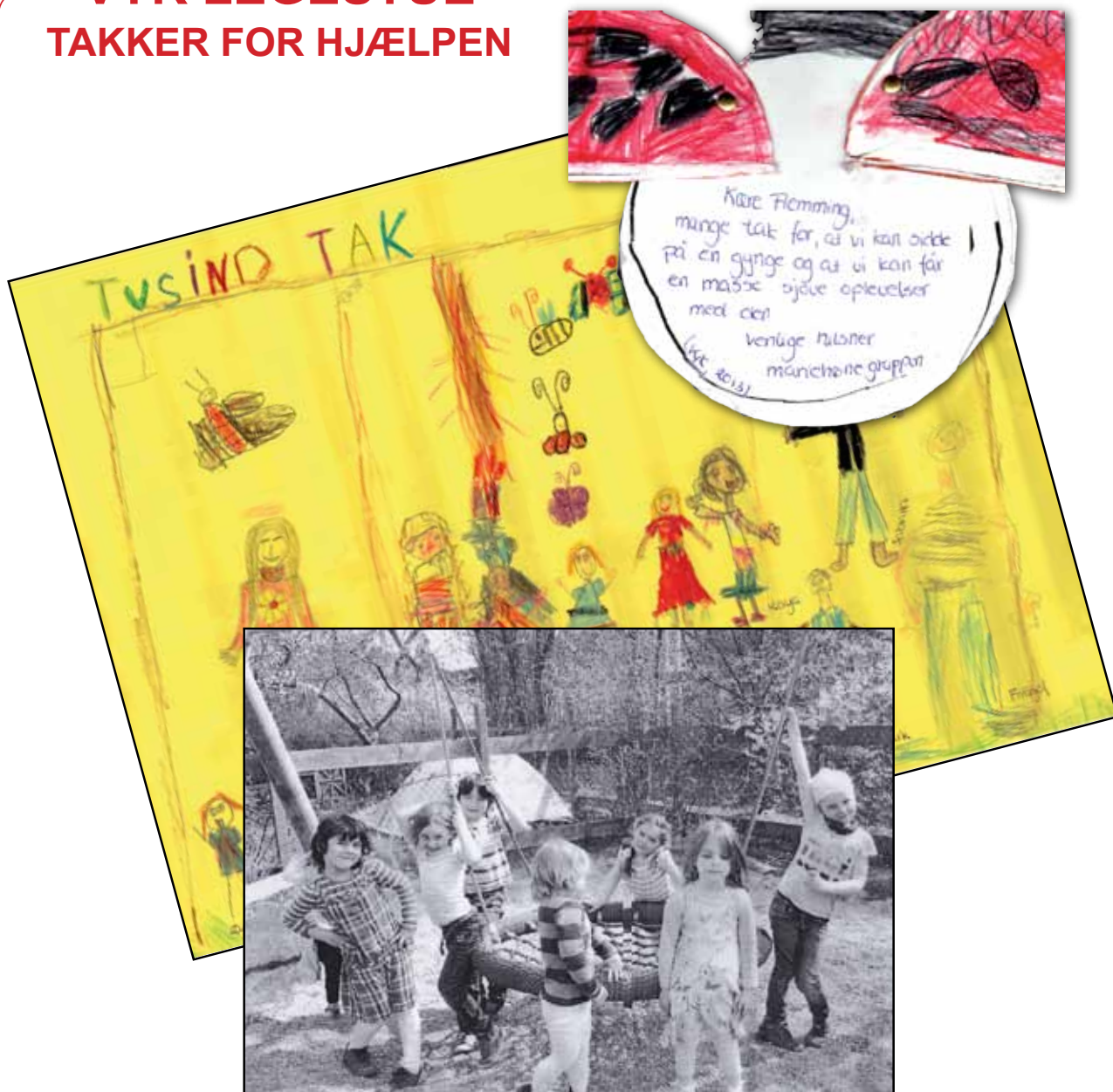
For Slesvig-Ligaen betyder det i første omgang store udgifter forbundet med omlægningen af de hidtidige procedurer i samarbejdet med Union Bank.

Vi beder derfor om forståelse for, at vi for denne ene gangs skyld iværksætter kontingentopkrævningen for det kommende år tidligere end normalt.

Kontingentopkrævningen, som hidtil har været foretaget ult. jan. måned hvert år, vil derfor for 2014 blive foretaget efter de nuværende regler og aftaler i slutningen af dec.

Det vil give foreningen den nødvendige arbejdsro til i løbet af det kommende år at finde en fornuftig løsning på et for os væsentligt økonomisk problem.

VYK LEGESTUE TAKKER FOR HJÆLPEN

Slaget ved Sehested

den 10. december 1813

fortalt af Anne Oesterle

I en tysk avis så jeg for nylig overskriften: ”Danskerne vil den 10. december 2013 fejre slaget ved Sehested”, altså på 200-årsdagen for kampen. Der var endvidere et billede af en obelisk, og straks faldt det mig ind, at den havde jeg da set før på en af mine rideture for 20-25 år siden. Vi, en gruppe på 5 ryttere, tog dengang med færgen i Landwehr over Kielerkanalen, der efter 7 års byggetid i 1895 afløste den gamle Ejderkanal. Disse kanaler gjorde det muligt på kortere tid at komme fra Østersøen til Vesterhavet.

Hestene var urolige på færgen og skulle holdes godt fast. Videre gik det over den gamle drejebro ved Flemhude – bliver ikke brugt mere – og så gik det i fuld galop på lange stier i et smukt naturområde, naturligvis med visse skridtpauser for hestene, og vi ankom efter et par

SEHESTEDT

GPS - koordinater

N 54°21'59,1"

E 009°49'10,7"

timers ridt til Sehested, hvor vi med færgen tog tilbage over Kielerkanalen. Nu var både heste og ryttere godt trætte og sultne efter den lange tur, og da vi red forbi en kro, ville vi holde pause og var så heldige, at kromanden havde en stor indhegnet have med frugttræer, hvor hestene kunne græsse og få vand, mens vi fyldte vore maver med mad og drikke. Men vi kiggede dog af og til efter hestene.

Da vi red videre, så jeg tæt ved kroen for første gang en statue nok så høj med mindetavler, men godt indhegnet, og jeg havde hverken tid eller lyst til at ødelægge ridebukserne ved at stige over de spidse hegns-pæle. Vi red videre, og da vi kom hjem, var både heste og ryttere ret udmattede efter en ca. 60 km lang ridetur.

Hvorfor kom Danmark så med i krigen på Frankrigs side, og hvorfor skulle så mange unge mænd fra helstaten Danmark kæmpe og falde for en sag, der ikke var deres? Dette er en længere historie, der skal gøres så kort som muligt, og således vil mange vigtige ting ikke blive nævnt, da det så ville fylde hundreder af sider.

Det hele startede med den franske revolution i 1789 med dens følger af uro, oprør og mindre krige i store dele af Europa. En af de førende i den franske hær var Napoleon Bonaparte. Han blev født 1769 på Korsika, der dengang hørte til Genua (Italien). Øen blev solgt til Frankrig samme år.

Som 10-årig kom han på militærskole i Frankrig, og i 1793 blev han udnævnt til general efter sejren ved Toulon over englænderne, der havde forlangt den franske flåde udleveret. Han blev gift med Josephine Beauharnais i 1796 og fik ydermere også kommandoen over den italienske hær som en slags ”medgift”, og fra nu af kæmpede og sejrede han overalt i Europa, der dengang var delt ganske anderledes i bystater, konge-, fyrste- og hertugdømmer og grevskaber end i dag.

Broderen Lucien, der var rådspræsident i Paris, hjalp Napoleon til at få magt over Frankrig i 1799, hvor regeringen blev styrtet. Han blev udråbt til førstekonsul på livstid, fik lavet en ny forfatning, og 1804 kronede

han sig selv til kejser ved tilstedeværelse af pave Pius VII fra Rom. 1805 tog han selv kronen som konge over Italien. 1808 blev broderen Joseph konge over Spanien efter at broderen Louis 1806 var blevet konge over Holland. Jeromé, den yngste bror, blev konge over Westfalen.

Adoptivsønnen Eugéné fra Josephines første ægteskab blev vicekonge over Italien. Her blev de tre søstre også for-
nemst gift. 1809 blev Napoleon skilt og giftede sig 1810 med kejser Franz af Østrigs datter, Marie Louise, der fik en søn et år senere, der straks fik titlen, Konge af Rom.

Man må vel sige, at det dengang som nu var godt familiemæssigt at have gode forbindelser.

Napoleon havde efterhånden fået magten over næsten hele Europa, og nu nævnes kun nogle af de vigtige kampe. 1805 sejr over Østrig og Rusland ved Austerlitz. 1806 sejr over Prøjsen ved Jena. 1807 oprør i Polen mod prøjsernes herredømme, derefter forbund med Frankrig. 1809 nederlag ved Aspern og Essling i Østrig.

men senere sejr over Østrig ved Wagram. 1809 og 1810 oprør og kampe i Spanien 1811 brød Rusland fredsftalten med Frankrig, da de led under fastlandsspærringen, altså ikke kunne sejle og handle frit. 1812 kom det til krig mod Rusland. "La grande Nation" drog mod Moskva med "Le grande Armee", der også bestod af godt 50.000 prøjsere og østrigere. Sejr i Borodino og i september erobredes Moskva.

Men russerne svarede med at flygte og brænde næsten hele byen af, og da der nu ikke var ret mange forsyninger til hæren, begyndte tilbageret, og det blev et tilbageret, hvor sulten, frosten, sneen og døden konstant var i nærheden. Af en halv million soldater kom kun godt 100.000 tilbage til Prøjsen, og her kan siges, at det var begyndelsen på enden, idet selv om Napoleon skaffede nye soldater frem, kom det til et afgørende slag ved Leipzig i september 1813, hvor 250.000 prøjsiske, østrigske, russiske og svenske soldater kæmpede mod franskmændene, der tabte slaget med 72.000 døde ud af 160.000 soldater, og således begyndte tilbageret mod

Frankrig. I Leipzig rejstes 1913 et 91 m højt monument, der minder om slaget, der gav befolkningen deres frihed igen.

Men hvad har alt dette med slaget ved Sehested at gøre?

Jo, Danmark havde efter Englands overfald, slaget på Reden i 1801 og Københavns bombardement i 1807, hvor England havde taget hele flåden og næsten alle handelsskibene, sluttet forbund med Frankrig, hvilket viste sig at blive en dyr sag for Danmark. Norge, der dengang var sammensluttet med Danmark siden dronning Margrethe I's tid, kunne ikke mere forsynes med varer, og på grund af en dårlig høst bredte hungersnøden sig med sygdomme og døden som følge. Senere, efter Kielerfreden i 1814, tog Sverige, der var allieret med England, Norge til sig, dog måtte de beholde deres nye, frie grundlov.

Danmark var nu på vej mod falittens rand. Napoleon sendte en stor hær af spanske soldater herop, der egentlig skulle videre for at kæmpe mod Sverige. Undervejs brændte de Koldinghus af, hvor de var stationeret og kostede landet en formue i proviant og transport, og et vist antal måneder senere fødtes der en masse børn med sort eller mørkebrunt hår i eller omkring Kolding, så spaniolerne har sat deres præg på den danske befolkning. Til sidst, kun nået til Fyn, blev de af den engelske flåde transporteret tilbage til Spanien for der at støtte oprøret mod Napoleon.

Nu til slaget ved Sehested. I sidste halvår af 1813 havde de ca. 9.000 danske soldater i Slesvig-Holsten det svært. De fleste folk havde hørt om Napoleons nederlag og hilste fjenden mere velkommen end danskerne, eller de vidste ikke, hvem der var sejrherren. Det kom til små

kampe mange steder, dog med kun få døde og sårede. Sommetider sejrede prøjserne sammen med ridende kosakker, og andre gange var det franskmændene og danskerne, der sejrede. Men alligevel måtte de trække sig tilbage og gik over den gamle Ejderkanal til hertugdømmet Slesvig, og soldaterne blev indkvarteret i landsbyerne mellem Gettorf og Sehested, for målet var Rendsborgfæstningen, der var godt sikret.

Men også modstanderne var kommet over Ejderkanalen eller over floden Ejderen, og således kom det til slaget ved Sehested den 10. december 1813. På den ene side prøjserne, russerne, svenskerne og et vist antal englændere under general Wallmoden, og på den anden side danskere, slesvig-holstenere, polakker og franskmænd under prins Frederik af Hessen og den franske general baron de Lallemand. Når sidstnævnte ved angreb råbte

Allons (fremad) på fransk, blev det af de menige oversat til A Æ LONG.

Undervejs mod Sehested kom det til små slag, hvor danskerne tog fanger og af dem fik at vide, hvor fjenden stod. Kl. 11:30 var de i Sehested, og der kom det til kamp fra hus til hus og fra hæk til hæk. Kanonerne larmede og røg. Der blev skudt overalt, og dragonerne red vildt frem mod fjenden, der måtte trække sig tilbage, og klokken 18 var danskerne sejrherrene, men drog dog af sikkerhedshensyn videre mod Rendsborgfæstningen med 627 krigsfanger, man havde jo erfaret, at fjenden havde store tropper i nærheden.

Det fortælles, at lidt over 1100 mennesker mistede livet i og ved Sehested. Man kan ikke lade være med også at tænke på de stakkels landsbyboere, deres ødelagte eller brændte huse og gårde. Ja, også kirken led skade, alt træinventar blev brugt til brænde i den stærke kulde.

Og de kunne kun håbe på, at de kunne redde deres liv og at de fjendtlige soldater ikke plyndrede alt for meget. De fleste kampe foregår jo i reglen ved større byer med langt flere faldne og sårede, men i en landsby, hvor alle kender hinanden, mærkes en krig nok

så smerteligt.

Sejren betød intet for det videre forløb, men det skal nævnes, at godt 10 år senere blev den høje flotte mindestøtte rejst i Sehested.

Hvordan ser den ud?

Den er en 5 m høj obelisk, der står på en høj firkantet granittrappe, og den har fire sider, hvor der på tysk med gyldne bogstaver står navnene på troperegimenterne, officererne, kong Frederik VI's våben og datoen 10.12.1813 med romertal. Obeliskens er indhegnet med 12 kanonrør som stolper, forbundet med spidse sorte pæle og en sort kæde, der hænger øverst. Smukt at se på.

Godset Sehested skænkede jorden, hertug Carl von Hessen trappen, kong Frederik VI de tolv kanonrør. Regiments-officererne, byer og amter og søetaten gav resten. 3675 rigsbankdaler i sølv kostede det hele, en høj sum dengang.

Indtil 1864 stod sårede og gamle soldater, der boede tæt ved stedet, vagt ved søjlen, men efter nederlaget ved Dybbøl gik mindesmærket over i prøjsisk eje, og fra genforeningen

i 1920 har Danmark overtaget tilsynet med alle danske krigsmindesmærker og soldatergrave i udlandet, og en krans bliver hvert år den 10. december lagt på stedet i Sehested. Alle er denne dag velkomne.

For lige at gøre Napoleons historie færdig skal nævnes, at freden blev sluttet i Fontainebleau ved Paris den 6.04.1814, og Frankrig blev senere dømt til at betale 700 mio. franc i krigserstatning, og øen Elba ved Italiens vestkyst blev overladt Napoleon som opholdssted.

Nu samledes Europas fyrster i Wien – Wienerkongressen 1815 – for at oprette de gamle grænser, men de kunne ikke blive enige. Napoleon udnyttede dette, fik nyt mod, rejste til Frankrig og samlede godt 100.000 soldater, men ved byen Waterloo i Belgien mødte han prøjsernes og englændernes hære og blev endegyldigt besejret.

Napoleon blev forvist til den engelske ø, Sankt Helena, langt ude i Atlanterhavet, og her døde han 1821 efter svær sygdom.

Tekst: Anne Oesterle

Foto: Willi Hansen

THYRAS VOLD. Udgivet af Slesvig-Ligaen

Redaktion: Flemming Radsted Madsen (ansvh.)

Anne-Marie Thorup, Husmandsvej 4, 6671 Gesten, tlf. 7555 5201

Anne Oesterle, Alte Ziegelei, D-24214 Gr. Königsförde,

tlf. +49 4346 6406

Slesvig-Ligaen, Ferskenvej 7, 4690 Haslev

Tlf. 5631 1858, E-mail: flemming@radsted.eu

Postgiro 093-0016 (kun landsindsamling)

Bankkonto: Sydbank 8065-1041552

www.slesvigligaen.dk

Tryk: Flensborg Avis

Afleveret til postvæsenet den 20. november 2013

Stof til næste nummer af bladet senest den 15. marts 2014

UDDELING AF STØTTE PÅ 107.000 KR.

På bestyrelsesmødet i september blev de indkomne ansøgninger om støtte behandlet.

Der blev bevilget tilskud på i alt 107.000 kr., og størstedelen af beløbet blev 24. oktober 2013 uddelt ved en højtidelighed på Hiort Lorenzen-Skolen i Slesvig.

FLENSBORG ROKLUB
10.000 kr.

HUSUM CRICKET CLUB
12.000 kr.

SSF LIST
15.000 kr.

KOBBERMØLLE BØRNEHAVE
20.000 kr.

RISBY DANSKE SKOLE
20.000 kr.

HIORT LORENZEN-SKOLEN
20.000 kr.

Et beløb på 10.000 kr. vil traditionen tro blive overbragt SSF's humanitære udvalg i forbindelse med udvalgets julearrangement.

Foruden ovennævnte bevillinger, er der ved landsmødet uddelt 30.000 kr. til Slesvighus og et legat på 10.000 kr. til formanden for SSF i Egernförde, Fred Witt (se beretningerne inde i bladet).

wh

Følg også med på Slesvig-Ligaens hjemmeside: www.slesvigligaen.dk

ISSN 0902-707